

پیش‌ها و پانچ‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌ها شیخ خیرالدين حفظه الله تعالى

موضوع:

احکام؛ نماز؛ نماز جماعت

بسم الله الرحمن الرحيم

پرسش

نویسنده: کریم

تاریخ: ۱۳۹۴/۹/۱۱

بنده در یکی از شهرهای انگلستان ساکن هستم و بنا بر ضرورت برای اداء نماز ظهر و عصر از محل کارم به مسجدی که نزدیک محل کارم واقع شده است می‌روم. متأسفانه در این مسجد برادران به شدت متعصب سنی حضور دارند که با شیوهی نماز خواندن یک شیعه‌ی اثنی عشری یعنی با دست باز و استفاده از مهر مشکل دارند و به همین دلیل تا کنون برخوردهایی با من داشته‌اند. سؤال بنده این است که در صورتی که احتمال برخورد شدید حتی در حد ضرب و جرح در میان باشد، آیا می‌توان به عنوان تقیه با دست بسته و بدون مهر نماز خواند؟

پاسخ

تاریخ: ۱۳۹۴/۹/۱۲

بنا بر نظر صحیح‌تر، نهادن دست راست بر روی دست چپ در نماز، سنت نیست؛ زیرا بیشتر روایاتی که نماز رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم را وصف کرده‌اند، از ذکر آن خالی هستند، بلکه در هیچ روایت صحیحی ذکری از آن نیامده و روایات رسیده درباره‌ی آن ضعیف یا مرسل یا موقوف‌اند و این نظر اهل بیت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم و نظر عبد الله بن زبیر، سعید بن مسیب، سعید بن جبیر، عطاء، ابن جریج، ابراهیم نخعی، حسن بصری، مالک بن انس، لیث بن سعد، محمد بن سیرین و برخی دیگر از تابعان و فقیهان است و با این وصف، کسانی که جناب‌عالی را به سبب نماز گزاردن با دست باز می‌آزارند، در واقع همه‌ی این گروه از سلف را آزار می‌دهند؛ خصوصاً با توجه به اینکه نهادن دست راست بر روی دست چپ در نماز، در هیچ یک از مذاهب اسلامی واجب نیست و هر کس بدون آن نماز بگذارد، نماز او بنا بر همه‌ی مذاهب اسلامی صحیح است. همچنانکه میان آن‌ها اختلافی نیست که سجده بر خاک و سنگریزه سنت است و با این وصف، سجده بر گل‌های پخته‌ای که اهل تشیع از خاک می‌سازند و آن را «مُهر» می‌نامند، اشکالی ندارد، هر چند بهترین سجده گاه خاک و سنگریزه‌ای است که در مکان نماز موجود است؛

www.alkhorasani.com

بَیِّنَاتُ الْإِسْلَامِ مِنْ صَوْنِهَا شَيْخُ خَزَائِنِ الْإِسْلَامِ حَفْظَةُ اللَّهِ تَعَالَى

چراکه بر سنت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم انطباق بیشتری دارد.

از اینجا دانسته می‌شود که آزار دهندگان شما در حقیقت «اهل سنت» نیستند؛ چراکه نه تنها با سنت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم، بلکه با مذاهب ائمه‌ی خود مانند ابو حنیفه، مالک، شافعی و ابن حنبل نیز آشنایی ندارند.

با این اوصاف، اگر برای جناب‌عالی ممکن است که آنان یا امام آنان در مسجد را از نکات فوق آگاه کنید، واجب است که از باب امر به معروف و نهی از منکر این کار را انجام دهید تا از جهالت رهایی یابند و دیگر مزاحم شما نشوند، ولی اگر برای جناب‌عالی ممکن نیست یا خطر قابل توجهی دارد، می‌توانید در میان آنان با دست بسته نماز بگذارید و بر غباری که عادتاً روی فرش‌ها نشسته است سجده کنید؛ چراکه نماز گزاردن با دست بسته حرام نیست و مبطل نماز شمرده نمی‌شود و سجده بر فرش‌ها به اعتبار غباری که روی آن‌ها نشسته، کافی است و در هر صورت، بهتر است که نماز را به همراه آنان بگذارید؛ چراکه نماز با جماعت به تألیف قلوب مسلمانان کمک می‌کند و از بدگمانی آنان به یکدیگر می‌کاهد و خداوند به هر چه در سینه‌هاست آگاه است.

تاریخ: ۱۳۹۴/۱۲/۱۳

نویسنده: محمد

پرسش فرعی ۱

با تشکر از بابت وقت و حوصله‌ای که صرف می‌کنید تا به دقت به پرسش‌ها و شبهات پاسخ دهید. سؤالی داشتم و ممنون خواهم شد که پاسخی به آن مرقوم فرمایید:

در پاسخ به یکی از سؤالات در خصوص جواز تقیه در نماز به هنگام اداء آن در حضور برادران اهل سنت مرقوم فرمودید که در صورت احتمال خطر می‌توان نماز را با دست بسته و بدون مهر روی فرش خواند. سؤال این است که مرز تقیه کجاست؟ زیرا برای یک فرد ترسو وارد شدن به مسجد اهل سنت یعنی خطر و برای فردی شجاع حتی ضرب و جرح جزئی هم ممکن است موجب تقیه نباشد. باید حتماً سابقه‌ی قبلی برخورد و درگیری باشد تا بتوان عرفاً گفت که احتمال خطر وجود دارد یا تنها احساس خطر هم می‌تواند ملاک باشد؟

تاریخ: ۱۳۹۴/۱۲/۱۵

پاسخ به پرسش فرعی ۱

ملاک حکم در تقیه، «ترس شخصی» نیست، بلکه «ترس نوعی» است و مراد از آن ترسی است

که برای نوع عقلا وجود دارد، مانند ترس از قتل یا جرح یا ضرب بدون مصلحت شرعی مهم‌تر. بنابراین، مسلمانی که با توجه به قرائن و شواهد موجود، احتمال عقلایی می‌دهد که در صورت اقامه‌ی نماز با دست‌های باز و سجده بر روی خاک، مقتول یا مجروح یا مضروب می‌شود بدون آنکه مصلحت شرعی مهم‌تری مانند تعلیم و ترویج سنت حاصل آید، موظف است که با دست‌های بسته و بدون سجده بر روی خاک نماز گزارد، اگرچه شخصاً ترسی از قتل یا جرح یا ضرب نداشته باشد؛ چنانکه خداوند فرموده است: **«وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ»**^۱؛ «و خودتان را با دستانتان به هلاکت نیندازید»، بل اگر چنین احتمالی نمی‌دهد نیز -هرگاه امیدی به حصول مصلحت شرعی مهم‌تری مانند تعلیم و ترویج سنت ندارد- می‌تواند برای هماهنگی با اهل مسجد در کاری مشروع، با دست‌های بسته و بدون سجده بر روی خاک نماز گزارد؛ چراکه نماز گزاردن با این صورت شرعاً حرام نیست و با این وصف، مسلمانی که با انگیزه‌ای نیکوکارانه مانند تألیف قلوب مسلمانان این کار را انجام می‌دهد، گناه کار شمرده نمی‌شود؛ چنانکه خداوند فرموده است: **«مَا عَلَى الْمُحْسِنِينَ مِنْ سَبِيلٍ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ»**^۲؛ «بر نیکوکاران راهی (به مؤاخذه) نیست و خداوند آمرزنده‌ای مهربان است».

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌های شرعی خراسانی
مجلس شورای اسلامی خراسان

۱. البقرة / ۱۹۵

۲. التوبة / ۹۱